

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: СУСПІЛЬСТВО, ЕКОНОМІКА, АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗБІРНИК ТЕЗ

за матеріалами конференції

Рівне 2016

Міністерство освіти і науки України

Національний університет водного господарства та природокористування;

Державна професійна вища школа ім. Якуба Парадижа у Гожові-Великопольському (Польща); Технічний університет м. Варна (Болгарія); Сумський державний університет; Академія економічних наук України; Академія муніципального управління; Молдовська економічна академія; Європейський науковий інститут інновацій (Польща); Львівський національний аграрний університет; Інститут інформаційних систем і менеджменту (Латвія);

Міжнародний комітет боротьби із злочинністю, Міжнародна кримінальна антитерористична організація (Словацька філія); Східноєвропейська агенція з розвитку; Національний університет «Львівська політехніка»;

Головне управління Державної фіскальної служби у Рівненській області; Представництво «Ноосфера Венчурс ЮЕСЕй, Інк»; Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України; Всеукраїнська спілка вчених-економістів; Євразійський національний університет ім. Л. Н. Гумільова (Казахстан); Національна служба посередництва та примирення України; Університет Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Польща); Громадська організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»; Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України; Асоціація міжнародних відносин (Чехія); Державна вища професійна школа в Хелмі (Польща); Люблінська Політехніка (Польща); Рівненська обласна державна адміністрація; Управління економіки виконавчого комітету Рівненської міської ради; ГО «Регіональний центр євроінтеграційних проєктів»

ЗБІРНИК ТЕЗ

***I Міжнародної науково-практичної
конференції***

«Інституціоналізація процесів євроінтеграції: суспільство, економіка, адміністрування»

21-22 квітня 2016 року

м. Рівне

УДК 330.837 (073)

ББК 65.9я7-6

Рекомендовано Вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування (протокол № 3 від 25 березня 2016 року)

У збірнику опубліковано тези учасників I Міжнародної науково-практичної конференції «Інституціоналізація процесів євроінтеграції: суспільство, економіка, адміністрування», 21-22 квітня 2016 року.

Редакційна колегія

Мошинський В. С., д.с.-г.н., проф., ректор НУВГП; **Яскевіч Я.**, доктор наук, декан Державної професійної вищої школи ім. Якуба з Парадижу в Гожові-Великопольському (Гожув-Великопольський, Польща); **Гвожджевiч С.**, доктор Державної професійної вищої школи ім. Якуба з Парадижу в Гожові-Великопольському (Гожув-Великопольський, Польща); **Васілев Р.**, дiнж., професор, ректор Технiчного унiверситету Варна (Варна, Болгарія); **Приварський Ю. Ю.**, перший заступник голови Рівненської обласної державної адміністрації; **Грігорой Л.**, д.е.н., професор Молдовської економічної академії (Кишинів, Молдова); **Крачунов Христо**, дiнж., професор Технiчного унiверситету Варна (Варна, Болгарія); **Затько Й.**, президент Міжнародного комітету боротьби із злочинністю (Словакія); **Ронек Г.**, доктор наук, професор Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Люблін, Польща); **Троціковські Т.**, д.е.н., президент Європейського наукового інституту інновацій (Польща); **Чугунніков В. С.**, голова Рівненської обласної державної адміністрації; **Зайцев Д. Б.**, начальник Головного управління ДФС у Рівненській області; **Хомко В. Є.**, міський голова м. Рівного; **Савіна Н. Б.**, д.е.н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків НУВГП; **Сорока В. С.**, к.с.-г. н., доцент, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи НУВГП; **Лагоднюк О. А.**, к.т.н., доцент, проректор з науково-педагогічної, методичної та виховної роботи НУВГП; **Дмитренко О. О.**, проректор з науково-педагогічної та адміністративно-господарської роботи НУВГП; **Валюх А. М.**, к.е.н., доцент, директор ННІ економіки та менеджменту НУВГП; **Балабаєва З. В.**, д.філ.н., професор кафедри філософських та соціально-політичних наук ОРІДУ НАДУ при Президентіві України; **Безтелесна Л. І.**, д.е.н., професор НУВГП; **Грішнова О. А.**, д.е.н., професор Київського національного університету ім. Т. Шевченка; **Грицюк П. М.**, д.е.н., професор НУВГП; **Зайцев Д. Б.**, начальник Головного управління Державної фіскальної служби у Рівненській області; **Залужна А. Є.**, д.філос.н., професор НУВГП; **Зубілевич С. Я.**, к.е.н., професор НУВГП; **Іжа М. М.**, д.політ.н., професор, директор ОРІДУ НАДУ при Президентіві України; **Кожушко Л. Ф.**, д.т.н., професор НУВГП; **Кендюхов О. В.**, голова Всеукраїнської спілки вчених-економістів; **Кушнір Н. Б.**, к.е.н., професор НУВГП; **Кузьмін О. Є.**, д.е.н., професор НУ «Львівська політехніка», **Лазаришина І. Д.**, д.е.н., професор НУВГП; **Мальчик М. В.**, д.е.н., професор НУВГП; **Наконечна О. П.**, д.філос.н., професор НУВГП; **Павлов В. П.**, д.е.н., професор НУВГП; **Прокопенко О. В.**, д.е.н., професор Сумського державного університету; **Мадіярова Д. М.**, д.е.н., професор Євразійського національного університету ім. Л.Н. Гумільова; **Романенко Є. О.**, д.держ.упр., професор, президент Громадської організації «Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління»; **Сазонець О. М.**, д.е.н., професор НУВГП; **Сазонець І. Л.**, д.е.н., професор НУВГП; **Скрипчук П. М.**, д.е.н., професор НУВГП; **Саух П. Ю.**, д.філос.н., професор, ректор Житомирського державного університету імені І.Франка; **Сохнич А. Я.**, д.е.н., професор Львівського національного аграрного університету; **Третяк А. М.**, д.е.н., професор Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України; **Чубай В. М.**, к.е.н., доцент НУ «Львівська політехніка»; **Ханін І. Г.**, д.е.н., професор, директор наукового центру Представництва «Ноосфера ВенчурсЮесЕй, Інк»; **Черевко Г. В.**, д.е.н., професор Львівського національного аграрного університету; **Яців І. Б.**, д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Львівського національного аграрного університету; **Якимчук А. Ю.**, д.е.н., професор НУВГП.

ЗМІСТ

Вступне слово ректора НУБГП.....	8
СЕКЦІЯ 1. Економічні аспекти євроінтеграції: облік, аналіз, трудовий потенціал, бізнес-планування.....	10
Palašćáková D., Roháčová T., Stepaniuk N. The poverty in Slovakia in Comparison to Other Selected EU Countries.....	10
Акімова Л. М., Акімов О. О., Економічні аспекти євроінтеграції України.....	11
Антонюк О. Р. Окремі аспекти інституалізації процесів аудиторської діяльності.....	12
Бабенко В. О., Пасмор М. С. Прогнозування напрямів регіональної стратегії України у світовому інтеграційному просторі.....	14
Безтелесна Л. І. Соціально-економічна безпека України: управлінський аспект забезпечення.....	16
Бондарєва Т. Г., Нагавичко І. П. Окремі питання щодо обліку в об'єднаннях співвласників багатоквартирного будинку.....	17
Бредюк В. І., Джоші О. І. Прогнозування чисельності випускників вищих навчальних закладів України на основі методів згладжування часових рядів.....	18
Бурчення О. П. Друковані засоби масової інформації як інструмент управління соціально-економічними процесами в суспільстві.....	20
Василенко Ж. А., Якимчук Т. І. Опціон – фінансовий важіль розвитку економіки.....	21
Василенко Ж. А., Якимчук Т. І. Особливості формування стратегії розвитку торгівельних підприємств.....	22
Василів В. Б. Моделювання впливу університету на економічний розвиток регіону.....	24
Вашай Ю. В. Фінансовий потенціал держави: проблеми та перспективи формування в Україні.....	25
Вовк В. М., Кістер А. Якість медичних послуг: сучасний стан та перспективи.....	27
Волюшин В. С. Аналіз єврологістичних факторів у контексті асоціації України з європейським союзом.....	28
Ганкіна М. С. Формування інтелектуального потенціалу людини і суспільства як основи розвитку економіки.....	29
Горбачук Ю. А. Проблеми збалансованості пенсійного фонду України.....	31
Гринько Т. В. Сутність та складові фінансово-інвестиційного механізму сучасного підприємства.....	32
Гус В. М., Гус Б. В. Розвиток інформаційних технологій та наукомістких високотехнологічних виробництв - запорука конкурентоспроможності економіки України.....	35
Довгалець Ю. В. Концептуальні основи управлінського обліку.....	36
Дорошенко О. О. Балансоведення бюджетних установ: минуле, сучасність і майбутнє.....	37
Журавльова Т. В. Визнання доходу у відповідності з МСФЗ та національних стандартів.....	38
Зошук Н. В., Порошок О. О. Раціоналізація фінансово-економічної діяльності підприємства.....	40
Зубілевич С. Я. Реформа бухгалтерського обліку в державному секторі як складова реформи управління державними фінансами.....	41
Кардаш О. Л. Продовольча імпортозалежність України.....	42
Качан О. І. Сучасний стан інформаційної безпеки України в умовах євроінтеграції.....	44
Кірічок О. Г. Транспортна система України: євроінтеграційний аспект.....	45
Ковшун Н. Е. Інституціональний механізм надання суспільних благ.....	46
Козлюк В. В. Інвестиційна діяльність підприємства та методологічні аспекти оцінки її ефективності.....	48
Кухар М. Ф. Методика оцінки рівня економічної безпеки підприємств залізничного транспорту.....	49
Кушнір Н., Войтович Д. С. Основні підходи до формування системи антикризового управління підприємницькою діяльністю.....	50
Кушнір Н. Б., Дячук А. В. Доцільність створення індустріальних парків в Україні – регіональний погляд.....	52
Лазаришина І. Д., Лазаришин А. В. Концептуальні засади аналітичного забезпечення управління підприємством.....	54
Левицька С. О. Облікова оцінка доходів в умовах соціально-економічних трансформацій.....	55
Лесняк О. Ю. Шляхи підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції України в умовах міжнародної інтеграції.....	57
Ляхович О. О. Особливості проектів державно-приватного партнерства в аграрному секторі.....	58
Міклуха О. Л. Аналітичні аспекти прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку регіонів.....	59
Міщук Г. Ю. Можливості розвитку соціального підприємництва в контексті подолання соціальної ізоляції в Україні.....	61
Мосійчук М. М. Діагностика операційної діяльності транспортних підприємств Рівненщини у контексті стратегії сталого розвитку.....	62
Окорський В. П. Проблеми сталого розвитку Рівненщини у сфері водокористування.....	63
Олійник О. О. Соціальне партнерство як інструмент реалізації корпоративної соціальної відповідальності.....	64
Онокало В. Г. Теоретичні аспекти ефективності інвестицій у розвиток персоналу.....	66

Осадча О. О. Методичні та організаційні підходи внутрішнього аудиту і внутрішньогосподарського контролю збалансованої господарської діяльності	67
Павелко О. В. Регламентация класифікації витрат основної діяльності будівельних підприємств.....	69
Павлов К. В. Механізм регулювання регіональних ринків землі.....	70
Панков Д. А., Соловьєва А. В. Проблемы бухгалтерского анализа налогообложения субъектов хозяйствования.....	71
Первій І. В. Показник віддачі на дослідницький капітал як засіб вимірювання ефективності процесу створення комп'ютерних програм.....	74
Петрук І. Р., Петрук В. А. Передумови розвитку рекреаційно-туристичної сфери на території Українських Карпат.....	75
Погребняк Н. Д., Погребняк Г. О. Зобов'язання бюджетних установ та їх облік: поняття та класифікація в сучасних умовах.....	77
Подлевська О. М., Величко О. А. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства шляхом її ефективної оцінки.....	78
Позняковська Н. М. Розвиток державного фінансового контролю в Україні.....	80
Савіна Н. Б. Індикативне оцінювання ефективності логістичного сектору економіки країни.....	81
Сазонець І., Покуль О. Нестандартний підхід державного регулювання раціоналізації водокористування на підприємствах України.....	83
Сазонець І. Л., Сіпайло Н. А. Роль неурядових організацій в стимулюванні економічного зростання країни.....	84
Самолук Н. М. Тенденції формування витрат на робочу силу в умовах євроінтеграції.....	86
Сиротинська А. П. Інформаційні системи підприємств: особливості функціонування та тенденції розвитку.....	87
Сиротинський О. А. Управління транспортним підприємством на засадах логістики з використанням інформаційних технологій.....	89
Солодкий В. О. Засади забезпечення рівноважного розвитку національної економіки в умовах євроінтеграції.....	90
Стахів О. А., Адамчук Т. Л. Стратегія ефективного підприємництва в сільському господарстві.....	91
Stupnitska N., Sribna E. Financing of energy logistics in Ukraine as a stage of european integration.....	93
Трофімчук Т. М. Напрями удосконалення управління людським капіталом підприємства.....	94
Фесенко О. А. Архитектура европейского общего рынка продукции рыболовства и аквакультуры в контексте национальных возможностей и перспектив свободной торговли с ЕС.....	96
Шило Ж. С. Особливості впливу ПДВ на фінансово-господарську діяльність підприємств.....	97
Юрчик Г. М. Тенденції розвитку національного ринку праці в умовах євроінтеграції.....	98
Яців І. Б. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток аграрного землекористування в Україні	101
СЕКЦІЯ 2. Публічне адміністрування та правове забезпечення євроінтеграційних процесів.....	103
Jaśkiewicz J. Interpretation of the EU Law by the Authorities of the Member States. The Doctrine and Practice..	103
Гвожджєвіч С. Правовий захист інформації та персональних даних у епоху глобалізації.....	104
Szczerba-Zawada A. The Eastern Partnership: in Quest of Promotion of EU Values?.....	105
Lubimow J. Migracja Jako Wyzwanie dla Bezpieczeństwa UE.....	106
Kludacz-Alessandri M. The Analysis of Availability and Utilization of Medical Equipment in European countries.....	107
Антонова С. Є, Шевчук В. Є. Сучасні тенденції реалізації державної політики зайнятості населення в Дубенському районі Рівненської області.....	110
Власюк Т. О. Законодавче забезпечення євроінтеграційного процесу в Україні.....	111
Вострікова Н. В. Функціональне забезпечення державного управління водними ресурсами у водному кодексі України згідно вимог ВРД ЄС.....	113
Дейнека І. О. Особливості економічного розвитку територій Здолбунівського району.....	114
Дробко Е. В., Кондратюк В. В. Удосконалення процесу державного регулювання у сфері надання психологічної допомоги учасникам АТО.....	116
Заяць О. І. Посилення організаційно-правового механізму реалізації антикорупційної політики в системі публічної служби України.....	117
Курілов Є. А. Аналітичні центри України: їх місце у світовому рейтингу та аналіз існуючих проблем.....	118
Кушнір Н. Б., Онофрійчук О. П. Зовнішня заборгованість України як чинник впливу на економічну безпеку держави.....	122
Лазор О. Я., Лазор О. Д. Біла книга щодо врядування як метод правового забезпечення відкритості та демократичності публічного управління в Європейському Союзі.....	123
Ліщук С. В. Удосконалення системи державного регулювання у сфері фізичної культури та спорту в Україні.....	126
Навроцький Р. Л. Активізація інноваційної діяльності підприємств у сфері природокористування в умовах сталого розвитку.....	127

Пивоварчук Л. В. Правове регулювання діяльності органів, що надають соціальні послуги.....	128
Романенко Є. О., Чаплай І. В. Трансформація системи підготовки і перепідготовки національних управлінських кадрів у сфері державного управління – виклик сьогодення.....	130
Семенова Ю. М. Європейські законотворчі методи вирішення проблем водокористування.....	132
Скрипчук М. П. Соціальна відповідальність в екологічній сертифікації.....	134
Сопільник Р. Л. Розвиток доступності правосуддя як інституту громадянського суспільства.....	135
Сохнич А. Я., Кульбака В. М. Оптимізація економіки у фінансовій кризі.....	136
Третяк Н. А., Третяк Р. А. Інституціональне забезпечення організації використання осушених земель в Україні.....	138
Хролець І. В. Щодо ситуації, яка склалася в Рваненській області з перевезенням пільгових категорій громадян автомобільним транспортом загального користування.....	139
Якимчук А. Ю. Аналіз фінансового бюджетного забезпечення України.....	141
Якимчук А. Ю., Ярошук В. В. Дискусійні проблеми сучасного книгознавства у забезпечення євроінтеграційних процесів.....	142
СЕКЦІЯ 3. Біоекономіка, імплементація європейських директив та збалансоване природокористування.....	145
Балджи М. Д. Еколого-економічні засади збалансованого лісостористування.....	145
Дорошенко Н. О. Рациональне аграрне землекористування та біоекономіка: аспекти взаємодії.....	146
Жемба А. Й. Удосконалення правового забезпечення збалансованого природокористування.....	147
Melykh K., Jha S. Regulation of biomass production in EU from global socio-economic perspective.....	149
Костриченко В. М. Моделі оцінювання економіко-екологічної стійкості аграрного використання осушуваних земель.....	150
Красовська Ю. В. Використання моделі диверсифікації в рамках екологозбалансованого аграрного використання осушуваних земель.....	151
Крачунов Х. А., Стефанов С. И. Экономическая и социальная интерпретация на экологические конфликты.....	153
Мелих О. В. Зелена складова діяльності промислових підприємств України.....	155
Мороз Е. Г. Інституціональні аспекти діяльності підприємств водопостачання й водовідведення в контексті євроінтеграції.....	156
Пелюх О. Р. Порівняльний аналіз сприйняття стейкхолдерами послуг чистих і мішаних деревостанів у контексті парадигми екосистемних послуг.....	157
Польовий В. М. Економічна ефективність вирощування біоенергетичних культур на тверде паливо.....	159
Скрипник А. В. Ризики подальшого використання каскаду Дніпровських ГЕС.....	160
Скрипчук П. М., Тиновець С. В. Еколого-економічні парадигми використання сільськогосподарських земель.....	161
Стахів О. А., Стахів Я. А. Енергетичний підхід до організації землекористування.....	163
Стойко Н. Є., Стадницька О. В. Перспективи використання деградованих та малопродуктивних сільськогосподарських земель в Україні.....	164
Федорук М. І. Аналіз витрат і вигід як аналітичний інструмент структурних фондів ЄС: приклад дослідження двох типів опалення.....	165
Федулова С. О. Соціальна солідарна економіка та сталий розвиток в умовах глобалізаційних процесів.....	167
Черевко Г. В. Рациональне використання водних ресурсів у контексті концепції зрівноваженого розвитку сільських регіонів.....	168
Черчик Л. М. Проблеми та перспективи впровадження екологічного менеджменту на підприємствах.....	170
Швець Ф. Д. Сучасні проблеми управління деградованими агроландшафтами в Рівненській області.....	171
Шебуня В. Д. Економіко-екологічні аспекти розвитку атомної енергетики України в умовах євроінтеграції.....	172
Хомюк Н. Л. Трансформаційні процес у системі платежів за користування землями сільськогосподарського призначення.....	174
Якимчук С. А. Особливості формування витрат та фінансування природоохоронної діяльності в Україні.....	175
СЕКЦІЯ 4. Інноваційно-інтелектуальний потенціал європейської економічної інтеграції.....	177
Білоус Н. М. Інноваційний підхід до формування страхових продуктів.....	177
Валіулліна З. В. Особливості розвитку міжнародного маркетингу підприємств транспортної сфери в умовах євроінтеграційних процесів.....	178
Валюх А. М. Економічне стимулювання запровадження природоохоронних інновацій в Україні.....	179
Гонтаренко Н. А. Дослідження ринку підготовки фахівців з маркетингу в Україні та резерви просування спеціальності 075 «Маркетинг».....	181
Гонтаренко Н. А., Рафальська Д. П. Удосконалення комплексу маркетингу ПАТ «Ощадбанк України».....	183

Дума В. Л. Міжбюджетні трансфери в умовах децентралізації влади в Україні.....	184
Карпович І. М., Гладка О. М., Зубик Л. В., Савич В. О. Ранжування регіонів за соціально-економічним та екологічним станом з використанням Grid-технологій.....	186
Кондрацька Н. М. Інституціоналізація фінансового ринку: теорія трансакційних витрат.....	187
Корбутяк В. І., Пшеюк О. О., Васильєва Г. Є. Впровадження європейських стандартів вищої освіти у Національному університеті водного господарства та природокористування.....	188
Костюкевич Р. М., Костюкевич А. М., Зеглам А. М. Інноваційний потенціал економічних систем в контексті формування інноваційної політики в конкурентних умовах.....	190
Кузнєцова Т. В., Сіпайло Л. Г. Індикатори оцінювання еколого-інноваційного розвитку промислових підприємств.....	191
Мальчик М. В., Коваль В. І. Рефлексивний підхід в управлінській діяльності.....	192
Мельник Л. В. Валютна безпека України.....	194
Мельник Л. М. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.....	195
Подлевський А. А. Державне регулювання виробничої кооперації в Україні.....	197
Попко О. В. Уніфікація вимог технічного регулювання парфумерно-косметичного ринку України з нормами ЄС: товарознавчі аспекти.....	198
Притула М. Ю. Проблеми та перспективи інноваційного розвитку підприємств з виробництва будівельних матеріалів.....	199
Сазонець О. М., Радько А. О. Система інформаційного середовища маркетингової діяльності в контексті євроінтеграції.....	201
Стасюк Б. Б. Менеджмент енерговитрат підприємства.....	202
Федина К. М. Напрями забезпечення екологічно безпечного природокористування в Україні в контексті реалізації угоди про асоціацію з ЄС.....	203
СЕКЦІЯ 5. Євроінтеграція в умовах глобалізаційних процесів: філософські, мовно-культурологічні, Педагогічні та історико-політологічні виміри.....	
Бутник О. О. Соціокультурна інтеграція України в Європейський союз.....	207
Вакуленко О. Л. Глобалізаційні процеси та рецепція понять англomовного світу українською мовою: наслідки лексико-граматичної інтерференції.....	206
Веремчук Ю. В. Особливості викладання та вивчення англійської мови як <i>lingua franca</i>	208
Гаєвська С. Р. До проблеми європейської ідентичності в контексті процесів глобалізації.....	209
Гуменюк С. М. Аксіологічні аспекти ментально-культурної сфери глобалізації.....	210
Давидович С. Н. Децентралізація державної влади України – важливий чинник євроінтеграційного процесу.....	212
Дзюба М. М. Епонім в термінології економіки: лінгвістичні й когнітивні особливості.....	213
Дмитришина Н. М. Іншомовна комунікативна компетентність як критерій успішної інтеграції спеціаліста у міжнародний професійний простір.....	214
Залужна А. Є. Життєвий світ людини в умовах глобалізаційних процесів.....	215
Зошук Н. В. Візуалізація текстів А. Мердок – орієнтація на глядача як жанрова вимога драматичної дії в перспективі традиції.....	217
Клець М. В., Клець Д. В. Науковий підхід замість європейської та світової теоретичної неспроможності.....	218
Клинова-Дацюк Г. Д. Україна і Європейський Союз: історія та сучасний стан відносин.....	220
Коберська Т. А. Онтологія міфу у сучасному соціумі.....	222
Кочубей А. В. Педагогічна інтеграція як основний концепт формування змісту гуманітарної освіти в технічних ВНЗ.....	223
Крупка О. В. Суверенізація VERSUS інтеграція: дилеми сучасної України у пошуках ідентичності.....	225
Крутько Т. В. Чинники поширення англійської мови в країнах Європи.....	226
Kupchuk L. Content and Language Integrated Learning: a Glimpse from the Ukrainian Pperspective.....	228
Лисюк С. А., Приймак С. А. Педагогічні інновації в умовах глобалізаційного процесу.....	229
Litvinchuk A. On Some Integrative Tendencies in Modern Engineering Technology Education.....	230
Малевиц Л. Д. Європейська хартія регіональних і меншинних мов: особливості імплементації у слов'янських країнах-членах ЄС.....	232
Мартинюк Г. Ф. Проблеми формування інформаційної культури майбутнього фахівця гуманітарного профілю: європейський вимір.....	233
Матюх Т. М. Гендерні аспекти емпатії в сучасному світі.....	234
Мельничук М. С. Сакральна складова релігійного мистецтва в сучасному мультикультурному просторі.....	236
Наконечна О. П. Толерантність у міжкультурному діалозі в контексті євроінтеграційних процесів.....	237
Оксентюк Н. В. Виховання толерантності як основи громадянської позиції молоді в міжкультурному просторі.....	238

Осецька Н. Ф. Про організацію кооперативного навчання: психолого-педагогічний підхід.....	240
Osiptschuk N. Fremdsprachenunterricht an den Technischen Hochschulen in der Ukraine.....	241
Пікула М. М. Школи європейських студій в Україні.....	242
Попович Р. Г. Латинська мова як фактор формування професійної компетентності майбутніх екологів...	244
Рощенюк А. М. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців з інформаційних технологій у контексті процесів глобалізації та євроінтеграції.....	246
Сарнавська О. В. Гендерні особливості глобалізаційних процесів у сучасному світі.....	247
Сидорчук І. О. Запозичення з англійської мови в українській термінології управління персоналом.....	248
Сокаль В. А. Сучасні підходи до викладання педагогічних дисциплін у європейських країнах (польський досвід).....	249
Сталовєрова Г. В. Перемовини щодо членства Великобританії в Євросоюзі: уроки для України.....	252
Стратонова Н. О. Особливості сучасного інтернет-діалогу крізь призму Максим П. Грайса.....	253
Тадєєва М. І., Павлович Ю. П. Модернізація змісту ранньої іншомовної освіти в країнах Вишеградської четвірки в руслі Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.....	254
Тимошук І. О., Тимошук Т. О. Історія написання та сучасне трактування гімну студентської молоді «Гаудеамус» (“Gaudeamus”).....	256
Холодинська С. М. Український футуризм як явище національної культури.....	257
Храпко П. Ю. Головні етапи становлення семіотики простору.....	259
Цецик Я. П. Участь українських політичних угруповань Волині у виборах до парламентів II Речі Посполитої.....	260
Шадюк Т. А. Між гріховністю й свободою: детермінація людського буття у православній філософії.....	262
Шийка С. В. Українська ономастика в євроінтеграційних процесах.....	263
Штука І. А. Політична культура в умовах євроінтеграції.....	265
Якимчук М. Ю. Особливості розвитку творчих здібностей майбутніх студентів технічних ВНЗ.....	266
Якубовська С. С. Шляхи удосконалення освітнього процесу магістрів відповідно до євроінтеграційних процесів.....	268
Яськів Б. І. Філософські погляди Івана Франка: сучасний погляд на проблеми української державності.....	269
Тихончук Л. Х. Побудова нової моделі вирішення комерційних спорів.....	270
Пікула М. В. Особливості підготовки інженерних кадрів у США.....	272

корупційних правопорушень. Цим законом передбачено створення Національної комісії з питань запобігання корупції.

З метою створення ефективної загальнодержавної системи запобігання та протидії корупції на основі нових засад формування та реалізації антикорупційної політики КМУ затверджено «Державну програму щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки» (2015 р.). На підвищення ефективності запобігання та протидії корупційним та іншим правопорушенням, виконання чинного закону протидії корупції та державної програми спрямовано розроблені та затверджені наказами плани відповідних органів влади, зокрема: Про затвердження Плану заходів щодо запобігання і протидії корупційним та іншим правопорушенням у системі Міністерства інфраструктури України на 2016 рік, Про затвердження плану заходів Міністерства аграрної політики та продовольства України щодо запобігання корупції на 2016 рік та ін.

Важливе місце у реалізації антикорупційної політики в системі державної служби мають прийняті підзаконні нормативно-правові акти для окремих категорій державних службовців або ті, які регулюють діяльність у певній сфері: Правила професійної етики посадових осіб Рахункової палати (2015 р.), Про затвердження Змін до Кодексу етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту (2015 р.), Типовий порядок проведення конкурсу на службу до поліції та/або зайняття вакантної посади (2015 р.), Порядок проведення чотирирівневого відкритого конкурсу на зайняття посад керівників місцевих прокуратур, їх перших заступників та заступників (2015 р.), Про затвердження правил етичної поведінки державних службовців (2016 р.) та ін.

На сесіях ВРУ, у провладних інституціях широко дискутується питання запровадження електронного врядування. У цій частині важливим є розгляд «Питання створення електронного інструменту фінансового контролю щодо осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування», затвердженого розпорядженням Прем'єр-міністра України від 28.08.2015 р. за № 863-р., зокрема щодо запровадження Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до технічного завдання для запровадження зазначеного Реєстру, розробленого Світовим банком в рамках міжнародної технічної допомоги.

У зв'язку з уведенням електронних декларацій посадових осіб актуальними є міжнародні стандарти у цій сфері: Рекомендація № R (2000) 10 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи щодо кодексів поведінки державних службовців (2000 р.), Конвенція ООН проти корупції (2003 р.) (ст. 8.5), Технічний коментар до конвенції 2003 (2009 р.) і Декларація активів для державних службовців: інструмент для попередження корупції ОЕСР (2011 р.). Ці документи дають змогу вирішити це актуальне питання водночас не порушуючи європейських норм, що стосуються захисту особистого життя і права на персональні та конфіденційні дані.

Окремі законодавчі акти передбачають формування відповідних інституцій, діяльність яких спрямована на подолання корупції та втілення антикорупційної політики України, зокрема прийняті Закони України: Про Національне антикорупційне бюро України (№ 1698-VII від 14.10.2014 р.), Про прокуратуру (№ 1697-VII від 14.10.2014 р.), Про Національну поліцію (№ 580-VIII від 02.07.2015 р.), Про Державне бюро розслідувань (№ 794-VIII від 12.11.2015 р.), що визначають правові основи організації та діяльності цих правоохоронних структур. Їх формування посилює організаційну мережу інституцій антикорупційного спрямування, створених у кожному органі влади та управління сектору (відділу, управління, департаменту) запобігання та виявлення корупції відповідно до постанови КМУ «Питання запобігання та протидії корупції в органах виконавчої влади» (від 08.12.2009 р. № 1422). Такий підхід потребує вирішення проблеми зі створенням структури координації та моніторингу діяльності органів державної влади в сфері протидії корупції. Адже однією з головних складових формування й реалізації ефективної системи боротьби з корупцією є: чітка взаємодія правоохоронних органів зарубіжних держав; спільна участь у заходах, ініційованих ООН, Радою Європи, Інтерполом, МВФ, Світовим банком та іншими міжнародними інституціями; удосконалення нормативно-правового забезпечення протидії корупції на національному рівні та розроблення, підписання та ратифікація міжнародних документів.

Необхідно зауважити, що ідеального антикорупційного законодавства, мабуть, немає в жодній країні та ефективність його функціонування повинна підвищуватись постійним моніторингом та за необхідності і корегуванням. Зважаючи на визнання важливості проблеми подолання корупції в Україні, вирішення зазначених проблем залишається актуальним, однак можливо, що саме пильна увага до цієї проблеми з боку західних партнерів та громадськості стала тією дієвою силою, яка зрушила процес подолання корупції з місця. Однак зрушити – це ще не вирішити, а тому цей процес від хаотичних кроків має стати процесом розроблення та здійснення ефективної скоординованої антикорупційної політики держави, сталого розвитку системи її організаційно-правового забезпечення.

УДК 330.3

Курілов Є. А., головний державний ревізор-інспектор Державної фіскальної служби України (м. Київ, Україна)

АНАЛІТИЧНІ ЦЕНТРИ УКРАЇНИ: ЇХ МІСЦЕ У СВІТОВОМУ РЕЙТИНГУ ТА АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ПРОБЛЕМ

В сучасній економіці знань та інновацій, яка характеризується значною кількістю інтелектуальних викликів, особливого значення набула діяльність таких її інститутів як аналітичні центри (Think Tanks, «фабрики думок»)

(далі – АЦ), історія яких налічує одне сторіччя. АЦ «виконують найважливішу роль медіаторів (посередників) між владою та знанням, забезпечуючи реалізацію важливих державних задач найбільш ефективним чином... [В таких центрах] Корпоративно організований процес мислення (інтелектуальної діяльності), який пропонує напрацьовані ідеї в проектній формі, просуває їх в державні інститути за спеціально розробленою та розміркованою технологією, породжує соціальну динаміку суспільства, яка більш досконалим чином встигає відповідати на виклики часу...» [Сунгуров А.Ю.]¹. Основними напрямками діяльності АЦ вважаються [J. McGann, R. Kent Weaver, 2000]²: посередництво між владою та суспільством; виявлення, облік та оцінка поточних тенденцій, проблем/загроз (викликів) чи пропозицій [щодо їх вирішення]; трансформація ідей [у т.ч. щодо тенденцій, проблем/загроз (викликів)] в конкретні пропозиції (звіти) щодо дій; служіння в якості інформованого та незалежного голосу [компетентної думки] на політичних дебатах; служіння площадкою для конструктивного обміну думками між ключовими акторами [політичних та соціально-економічних процесів] з метою подальшого вирішення того чи іншого питання.

Активного розвитку АЦ отримали у другій половині ХХ-го ст., в першу чергу, у США. Вік вітчизняних АЦ не перевищує 25 років існування сучасної незалежної держави України. З 2007 р. Інститутом Лаудера Університету Пенсільванії (США) здійснюється Програма дослідження АЦ та громадянського суспільства, на основі якої з 2008 року складаються щорічні Глобальні рейтинги «фабрик думок» (Global Go To Think Tanks Index Report)³⁻¹⁰. Згідно останнього рейтингу за 2015 р. (2015 Global Go To Think Tanks Index Report) з 6846 АЦ світу, які увійшли до цього рейтингу 47 (0,7 відс.) знаходяться в Україні. Загалом 1835 центрів знаходяться у США, ще 1770 – в Європі (разом 52,7 відс.). 90,5 відс. центрів створено після 1951 р.; 31 відс. – з 1981 по 1990 роки. Більше половини центрів працюють на базі університетів. Протягом 2010 – 2015 рр. до вказаного рейтингу увійшла однакова кількість вітчизняних аналітичних центрів – 47 (у 2008 та 2009 роках – 45). Якщо у 2008 – 2011 рр. у рейтингу прямо згадувалось 1-2 аналітичних центра, то у 2015 році таких центрів вже було 12, з них 8 увійшло до Топ-рейтингу-88 аналітичних центрів Центральної та Східної Європи. Найвище місце у Глобальному рейтингу «фабрик думок» серед українських аналітичних центрів посів Український центр економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова (Центр Разумкова / Razumkov Centre): 60-те місце у світі (42 – без урахування США) та 5-те місце серед аналітичних центрів Центральної та Східної Європи. Взаємопов'язаними проблемами вітчизняних АЦ є: 1) відсутність у державних органів влади всіх рівнів коштів на оплату роботи (послуг) АЦ; 2) відсутність розвиненого ринку надання послуг АЦ поза межами публікацій у засобах масової інформації, а також послуг, що надаються політичним силам (діячам); 3) недостатній рівень інтегрованості українських АЦ у глобальну аналітичну спільноту; 4) недостатність комунікацій між АЦ та органами державної влади; 5) незначна довіра АЦ до органів та/або представників органів державної влади; 6) недостатність контактів та взаємодії АЦ з діловим середовищем; 7) недостатність чіткого розуміння змісту та особливостей діяльності і продукції АЦ; 8) переважно ситуаційний характер діяльності більшості АЦ та недостатність стратегічного планування розвитку та подальшої діяльності; 9) недостатня кількість аналітиків з високим рівнем компетенції та сталих колективів із серйозною чисельністю таких фахівців; 10) недосконалість аналітичних продуктів, яка в зворотньому напрямку веде до «зниження кваліфікованого попиту на серйозні аналітичні продукти»¹⁵; 11) недостатній рівень використання владою потенціалу державних аналітичних установ та «практики створення АЦ на базі наукових установ»¹⁵; 12) практично повна відсутність значних науково-практичних трудів з питань: організації та методології роботи АЦ; здійснення аналітичної діяльності; підготовки якісної аналітичної продукції та її просування, т.п.; 13) недостатня наявність (кількість) АЦ на регіональному рівні; 14) недосконала медійна активність АЦ; 15) недостатня довіра до АЦ.

Серед заходів, за допомогою яких можуть бути реалізовані пом'якшені або вирішені наведені вище проблеми (порядок наведений у вільному порядку, а самі заходи значною мірою взаємопов'язані та у разі ефективного здійснення мають призводити до синергетичного ефекту), є: 1) створення асоціації вітчизняних АЦ та її подальша діяльність; 2) створення та подальша діяльність незалежної професійної спілки (асоціації) працівників АЦ; 3) створення та подальше функціонування єдиного інформаційного порталу вітчизняних АЦ (реєстрація всіх бажаючих АЦ; надання інформації про такі АЦ, їх продукцію (послуги), звітів про їх діяльність (проекти), планів майбутньої діяльності; надання інформації про конкретні потреби потенційних користувачів аналітичної продукції та розміщення тендерів державних органів на аналітичну продукцію, а також пропозицій АЦ; розміщення публікацій, результатів аналітичних досліджень, кейсів вдалих проектів; ведення на цій платформі блогів провідних аналітиків і т.д.); 4) створення вітчизняного незалежного рейтингу АЦ; 5) законодавче передбачення можливості здійснення видатків органами державної влади центрального та регіонального рівнів з Державного бюджету та місцевих бюджетів на оплату продукції (виконання робіт, надання послуг) АЦ, експертів-консультантів та науковців; 6) створення органами державної влади та державними науковими установами АЦ (у т.ч. спільних (декількома учасниками) та/або із залученням недержавних установ) або виконання ними окремих проектів (програм); 7) запровадження органами державної влади державних програм з надання грантів АЦ, а також фінансування виконання АЦ НДР; 8) створення мережі центрів (шкіл) з навчання аналітиків (у т.ч. дистанційного та очно-заочного навчання, що дозволить зменшити вартість такого навчання та охопити більшу кількість фахівців (і викладачів, і учнів)); 9) розробка та публікація вітчизняних та перекладених науково-практичних трудів (у т.ч. в формі посібників) з питань: організації та методології роботи АЦ; здійснення аналітичної діяльності; підготовки якісної аналітичної продукції та її просування, т.п.; 10) розробка науковими установами спеціалізованих навчальних програм та учбово-методичних комплексів, створення курсів магістратури за спеціалізацією «Діяльність аналітичних центрів»; 11) спільна розробка асоціацією АЦ, провідними вітчизняними АЦ та нау-

Таблиця 1

Українські «фабрики думок» у рейтингах Global Go To Think Tanks за 2008-2015 рр.*

Рік	Місце у світі по кількості «фабрик думок» (з перших 25 країн за кількістю)	Кількість «фабрик думок»	«Фабрики думок», згадані у рейтингах	Топ у світі	Топ у регіоні (Центральна та Східна Європа)
2008	21	45 (з 5465 у світі)	Razumkov Centre, International Center for Policy Studies (ICPS)	Відсутні	3 25 6 - International Center for Policy Studies (ICPS), 25 – Razumkov Centre
2009	24	45 (з 6305)	International Centre for Policy Studies (ICPS), Razumkov Centre	Відсутні	3 30 14 - International Centre for Policy Studies, (ICPS), 23 - Razumkov Centre
2010	25	47 (з 6408)	Razumkov Centre, International Center for Policy Studies (ICPS)	Відсутні	3 25 16 - Razumkov Centre, 18 - International Center for Policy Studies (ICPS)
2011	25	47 (з 6545)	Razumkov Centre	Відсутні	3 30 22 - Razumkov Centre
2012	25	47 (з 6603)	Razumkov Centre, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (KNEU), International Center for Policy Studies (ICPS), Center for Educational Policy (CEP), Educational Studies Center	84 – Razumkov Centre (без СІІА – 58)	3 60 8 - Razumkov Centre, 35 - Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (KNEU), 43 - International Centre for Policy Studies (ICPS)
2013	Країна не зайняла місце у переліку-25	47 (з 6826)	Razumkov Centre, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (KNEU), International Centre for Policy Studies (ICPS), Center for Educational Policy (CEP), Educational Studies Center, Ukrainian Center for Independent Political Research (UCIPR)	83 – Razumkov Centre (без СІІА – 56)	3 60 8 - Razumkov Centre, 35 - Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (KNEU),
2014	23	47 (з 6618)	Razumkov Centre, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (KNEU), International Centre for Policy Studies (ICPS), Center for Educational Policy (CEP), Institute for Economic Research and Policy Consulting (IER), Ukrainian Center for Independent Political Research (UCIPR)	64 – Razumkov Centre (без СІІА – 43)	3 55 5 - Razumkov Centre, 32 - Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (KNEU), 40 – International Centre for Policy Studies (ICPS)
2015	Країна не зайняла місце у переліку-25	47 (из 6846)	Razumkov Centre, International Center for Policy Studies (ICPS), Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (KNEU), Ilko Kucheriv Democratic Initiatives Foundation (DIF),	60 – Razumkov Centre (без СІІА – 42)	3 88 5 - Razumkov Centre, 32 - International Centre for Policy Studies (ICPS), 35 - Kyiv National Economic University (KNEU), 48 - Ilko Kucheriv Democratic Initiatives Foundation (DIF),

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6
			Dniprovsky Center for Social Research (DCSR), Institute of World Policy, Institute for Economic Research and Policy Consulting (IER), Ukrainian Center for Economic and Political Studies, Center for Educational Policy (CEP), Educational Studies Center, Ukrainian Center for Independent Political Research (UCIPR), CEDOS		49 - Dniprovsky Center for Social Research (DCSR), 61 - Institute of World Policy, 81 - Institute for Economic Research and Policy Consulting (IER), 85 - International Center for Policy Studies (ICPS)

*** Джерела використані автором для формування таблиці:** 1. 2008 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2. 2009. - 87 p.; 2009 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2010. - 74 p.; 3. 2010 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2011. - 82 p.; 4. 2011 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2012. - 98 p.; 5. 2012 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2013. - 128 p.; 6. 2013 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2014. - 118 p.; 7. 2014 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2015. - 171 p.; 8. 2015 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2016. - 172 p.

ковими установами т. зв. «Паспорту компетенцій менеджера-аналітика» та ведення даної професії до офіційного державного Класифікатора професій.

Висновки. Проблеми українських АЦ в основному викликані тим, що ринок їх робіт є таким що розвивається, а самі проблеми одночасно є і причинами, і наслідками відсутності такого розвиненого ринку, але не тільки. Вирішення таких проблем має бути комплексним та задіяти всі зацікавлені сторони (виробників аналітичної продукції, її реальних або потенційних споживачів та посередників-донорів).

Заходи щодо підвищення ефективності діяльності українських АЦ мають бути зосереджені на наступних напрямках: 1) інституалізації ринку діяльності АЦ; 2) підвищенні рівня співпраці між всіма зацікавленими сторонами; 3) підвищенні рівня інформування про реальну діяльність АЦ та практичні наслідки (результативність) використання її продукції (послуг); 4) формуванні та запровадженні механізмів та інструментів оцінки діяльності АЦ, їх продукції; 5) збільшенні якості та кількості аналітиків та АЦ (як недержавних, так і державних, в першу чергу, на регіональному рівні), кількості та різноманітності актуальної аналітичної продукції; 6) підвищенні рівня незалежності АЦ (шляхом: збільшення кількості та різноманітності (диверсифікації) користувачів аналітичної продукції, що призведе до зміцнення фінансової незалежності АЦ; захисту інтересів окремих АЦ та/або представників аналітичної спільноти у разі здійснення тиску представниками органів державної влади); 7) зміцненні аналітичної спільноти та її прагматичності (виявленні та зосередженості на практичному вирішенні першочергових інтелектуальних викликів, які постають перед державою/суспільством), з одночасним підвищенням вимог щодо етичності та моральності дій її представників, як наслідок, збільшення її ваги у житті держави/суспільства; 8) активному залученні представників наукового осередку до інтелектуального життя аналітичної спільноти, діяльності вже створених АЦ та створення нових АЦ.

1. Сунгуров А. Ю. Как возникают политические инновации: «фабрики мысли» и другие институты-медиаторы. – М.: Политическая энциклопедия, 2015. – 383 с.; 2. J. McGann, R. Kent Weaver. Think Tanks & Civil Societies. - New Brunswick: Transaction Publishers, 2000; 3. 2008 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2009. – 87 p.; 4. 2009 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2010. - 74 p.; 5. 2010 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2011. - 82 p.; 6. 2011 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2012. - 98 p.; 7. 2012 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2013. - 128 p.; 8. 2013 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2014. - 118 p.; 9. 2014 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2015. - 171 p.; 10. 2015 Global Go To Think Tanks Index Report / James G. McGann; University of Pennsylvania. - Philadelphia, PA, 2016. - 172 p.; 11. Грановский В., Дацюк С., Тантали Рутувухери Хариманга. Современные фабрики мысли (аналитический доклад). - К.: АОЗТ «У.В.Д.», 1999. - с. 86; 12. Перспективи розвитку недержавних аналітичних центрів в Україні (за матеріалами конференції «Українські «мозкові центри» та уряд: ініціатива – діалог – співпраця», 30 червня – 1 липня 2000

року. – К. : 2000. – С. 66. **13.** Неурядові аналітичні центри в Україні: стан і перспективи // Національна безпека і оборона. (аналітична доповідь Центру Разумкова). № 10 (46), 2003. – С. 2–26; **14.** Неурядові аналітичні центри в Україні: можливості, виклики, перспективи // Національна безпека і оборона. (аналітична доповідь Центру Разумкова). № 6 (90), 2007. – С. 2–42. **15.** Презентація «Світовий рейтинг аналітичних центрів – 2015» Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова від 28 січня 2016 року. 43 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/journal_pos.php?y=2003&cat=10&pos=133. **16.** Названы наиболее цитируемые аналитические центры 2015 года в Украине. Український Інститут аналізу та менеджменту політики. Результати моніторингу медіактивності українських аналітичних та експертних центрів у 2015 році (вересень - грудень) в електронних ЗМІ. 03.03.2016. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://uiamp.org.ua/nazvany-naibolee-citruemye-analiticheskie-centry-2015-goda-v-ukraine>.

УДК 330.3:336.27

Кушнір Н. Б., к.е.н., професор, завідувач кафедри економіки підприємства Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна), **Онофрійчук О. П.**, здобувач ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)

ЗОВНІШНЯ ЗАБОРГОВАНІСТЬ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ

Зовнішня заборгованість – невід’ємна детермінанта боргової безпеки, відповідно й економічної та національної безпеки держави, а також важливий аспект сучасних інтеграційних процесів [1, с. 103].

В сучасних умовах глобалізації рівень державного боргу стає одним із домінуючих факторів розвитку національної економіки. Зовнішня заборгованість як складова державного боргу має суттєвий вплив на економічну безпеку всієї країни.

Зовнішні борги держави з урахуванням їх позитивного та негативного впливу на національну економіку набувають особливого значення в умовах стагнації економіки та перманентного наближення до дефолту.

Проте особливе занепокоєння викликає зростання державного боргу розвинутих країн світу, що стає вкрай загрозливим не тільки для їх економік, але й для інших країн, зокрема для тих, що розвиваються. У підтвердження цієї думки можна послатися на К. Котареллі, директора фіскального департаменту МВФ, який наголошує, що рівень державного боргу розвинутих країн світу досяг такої позначки, яка є небаченою [2].

Національна економіка України не є виключенням, адже спостерігається як збільшення загальної суми державного боргу, так і суми зовнішньої заборгованості. Причому сума зовнішньої заборгованості збільшується швидшими темпами, ніж внутрішня. Варто зауважити, що зовнішні позики є дешевшими від внутрішніх, проте внутрішні кредитори є більш лояльними до державної політики, адже демократичніше ставляться до зміни умов або пролонгації боргу. Тому факт збільшення зовнішнього боргу є негативним для національної економіки, так як економіка стає більш залежною від зовнішніх кредиторів (рис. 1).

Як видно з діаграми, зовнішній борг має стійку тенденцію до зростання і за аналізований період збільшився на 50,7%. За такий самий період внутрішня заборгованість збільшилась на 18,9%. Це свідчить про недостатність вільного капіталу національної економіки та змушує державний апарат управління вдаватися до позик від іноземних кредиторів, що матиме негативні наслідки для стабільності економіки країни.

Окрім того, за рахунок недовіри внутрішніх кредиторів до національної валюти України, держава вдається до залучення кредитних ресурсів у внутрішніх кредиторів в іноземній валюті, про що свідчить державний борг в розрізі валют погашення.

Рис. 1. Динаміка внутрішнього та зовнішнього державного боргу України млрд. дол. [3]

Як видно з наведеної діаграми, частка державного боргу України в національній валюті складає лише 29,8% від загальної суми. Така ситуація виникла в результаті дії багатьох несприятливих внутрішніх і зовнішніх чинників, які в даний час впливають на економіку України. Найбільша частка боргу емітована в доларах США – 44,41%, що відображається на «доларизації» національної економіки і, безумовно, є негативним явищем. Велика частка боргу в